

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hitv. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobajo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kristus ustal — krščansko ljudstvo ustaja.

Vrši se prememba v naravi; kajti po dolgotrajni zimi napočila je zopet pomlad; pa tudi v srcih krščanskega ljudstva vrši se v zadnjem času prememba. Kristus je ustal, a tudi krščansko ljudstvo ustaja iz dolgotrajnega pogubnega spanja. Duh krščanski je začel prelevati širo nošo avstro-ogersko domovino. Na Oger-skem, kjer pekel obhaja svojo zmago z brezverskimi postavami, osnovala se je pred kratkim ljudska stranka, katera hoče pod zastavo sv. križa nazaj priboriti ogerski državi krščanski značaj in tudi nemadjarskim narodom pomagati do postavnih pravic.

In pri nas v ljubi Avstriji? Tudi tukaj vedno bolj prešinja ljudstvo živa vera, vedno bolj zmaguje sv. križ. Od tod peklensko sikanje vseh zakletih sovražnikov katol. cerkve. Dunaj, glavno mesto našega cesarstva, se že uklanja Kristusu. Nedavno so uneti dunajski kristjani pri občinskih volitvah pridobili 18 sedežev na novo, in ako Bog dá, ne bo dolgo, da dobi Dunaj moža za župana, ki je katoličan z dušo in s telesom.

Lepo mesto Solnograd je tudi prešlo v krščanske oke in že mnogokje drugod se podira stavba hudičeva: rogubni židovski liberalizem, na njega razvalinah pa pstaja novo poslopje, poslopje resnice in pravice, ki ua zida živa krščanska zavest in navdušenost. Da, ge Kristus in njegova sv. vera more pomiriti razdražene duhove sedanjega časa ter rešiti ljudstvo dušnega in telesnega propada. Zato krščansko ljudstvo, nazaj k Bogu, nazaj h Kristusu!

Kakó pa je pri nas Slovencih? Reči moramo, da je naše ljudstvo sploh še zelo verno in tudi naši olikani stanovi še večinoma hranijo v svojem srcu človeku najdražjo svetinjo, sv. vero. Vendar one prave navdušenosti in značajnosti, ki izvira edino le iz iskreno verski čutečega srca, še marsikje pogrešamo. Proč zato s tistim nespametnim strahom pred vero, pred Bogom, temveč vsi Slovenci, naj si bomo priprosti kmetje ali visoki gospodje, spoznavajmo očitno Boga, spoznavajmo očitno Kristusa! Brez prave ljubezni do svete cerkve tudi ni prave ljubezni do domovine, pravi škof Strossmayer.

Radujmo se Slovenci s krščanskimi brati njih zmag, a še bolj jih posnemajmo in enako njim odločno delujmo, in kmalu se bomo tudi mi radovali sijajnih svojih zmag nad versko mlačnostjo in narodno zaspanostjo — in narodu našemu zasije boljša doba v verskem, narodnem in gospodarskem oziru!

Velika noč je tu. Hozana Izveličarju! Aleluja! Iz globin vseh slovenskih src pa:

Aleluja, hvala Bogu, naj v nebo doni!
Kristus je ustal — ustani narod moj i ti!

Celjsko vprašanje.

(Govor poslanca Fr. Robiča v drž. zboru dne 28. marca.)

Pač smem staviti prav skromno vprašanje: Ali so bili z ustanovitvijo vspeorednic v Mariboru Nemci kaj prizadeti? Ali se je narodni posesti Nemcev z ustanovitvijo vspeorednic godila kaka krivica? Ne, nasproti: ustanovitev vspeorednic na mariborski gimnaziji je koristna jednako Nemcem kakor Slovencem. To je jasno že iz pedago-gičnih ozirrov; kajti s tem so učenci nekako jednako pripravljeni prišli v razred, ne pa kakor poprej, ko so nemške in slovenske učence mešali, na kar so se morali seveda profesorji ozirati. V tem je deloma tudi uzrok, da se je veljava gimnazije zelo povzdignila in da je številnejše obiskana, odkar so se ustanovile vspeorednice na gimnaziji v Mariboru. Že precej pričetkoma so bile dvojezične vspeorednice na mariborski gimnaziji zelo obilno obiskovane. To se je množilo od leta do leta tako, da je bila v zadnjem šolskem letu v prvem razredu osemdeset učencev.

In tu se kaže nekako čudna skrb štajarskega de-želnega šolskega sveta za slovensko šolsko mladino, ako on teh 80 učencev skupaj potisne in v jednom razredu skupaj podučevati pusti, oziroma dotičnega šolskega poročevalca, kateremu se niti vredno ni zdelo, dotični spis deželnemu šolskemu svetu predložiti, da bi o tej zadevi odločil!

Povetje mi, gospodje moji, kje je nemški gimna-zijski razred, koder bi bilo 80 učencev stisnjenih in bi se v jednom razredu podučevati morali? Ko sem se jaz proti merodajnim osebam štajarskega deželnega šol-skega sveta zoper to pritoževal, kaj so mi je odgovorilo? »Kmetška mladina dela naj doma in naj ne obiskuje srednjih šol!« Mi naj bomo torej izključeni in naj svojo mladino obdržimo doma! Marsikdo bi menil, da večji del slovenske mladine tišči v srednje šole, toda stati-stični podatki kažejo pa ravno naprotno.

Iz statistične ročne knjige je razvideti, da so imele gimnazije štajarske v letu 1893. skupaj 2129 gojencev. Od teh je bilo 1653, torej 77.6 odstotkov Nemcev in 442, ali 20.7 odstotkov Slovencev. Realke imele so skupno 725 gojencev; od teh je bilo 651, torej 89.7 odstotkov Nemcev in 24, to je 3.3 odstotkov Slovencev. Učiteljskih pripravnikov bilo je 494; od teh 198, ali 67.3 odstotkov Nemcev in 94, ali 31.6 odstotkov Slo-vencev. Učiteljske pripravnice za ženske imele so 160 gojenk. Od teh je bilo 155, ali 96.2 odstotkov Nemk in 4, ali 2.5 odstotka Slovenk.

Po razmernem številu prebivalstva pride 67.8 od-stotkov na Nemce in 32.1 odstotkov na Slovence. Slo-venci imajo torej manjšino na gimnazijah 11.4. in na realkah 28.8 odstotkov. In v takih okoliščinah, pravi se nam, naj rajši svojo mladino obdržimo doma pri delu,

nego bi jo pošiljali v srednje šole! Jeli morda mogoče, da mora biti odvisno naše zlo in dobro od privolitve dvojezičnih, utrakvističnih, paralelk in dvojezične celjske gimnazije?

Upam, da imamo vendar še nekaj Nemcev, ki bodo stali za dobro in pravo, za združenje narodnosti v tem vprašanju, ne oziraje se na jako čudno agitacijo, ki se gledé tega vprašanja razvija in pojavlja.

Ko se je najhuja agitacija proti paralelkam vedno bolj razširjala, tedaj se nam je reklo, da s paralelkami ni nič, teh ne morete dobiti; samostojno nižjo, da končno celo višjo gimnazijo to vam pa moremo dati.

Tedaj so jeli znova ropotati in to je bilo vedno huje, tudi proti samostojni gimnaziji. Tu se je umaknila levica zopet nemškim nacijonalcem. Da, v Celju, tu vam ne moremo dati gimnazije, mogoče pa zunaj Celja. Gospoda moja! Kdor pozna položaj, našel bode teško kak bolj ugoden kraj, nego Celje. Tu imamo okrožno sodišče, okrajno glavarstvo, okrajno sodišče in davčni urad, tu imamo različne finančne zavode, hranilnico in jednaka društva, z besedo toliko različnih poslov imajo opraviti stariši v Celju in ti bi morali po svojem opravi, peljati se v kak drug kraj, da obiščejo svoje sinove na gimnaziji. Izven Celja si gimnazije sploh misliti ne moremo, že zaradi tega, ker bi ne bila zadostno obiskovana. Te zadeve nečem dalje razpravljati, le toliko se izjavim, da smo popolno prepričani, da je naša zahteva jako skromna in pravična, in da se bodo plemeniti in dobro misleči Nemci potegnili za njo, in s tem govor končam.

C. kr. okrajni glavar celjski dr. Wagner.

(Interpelacija poslanca dr. L. Gregoreca.)

C. kr. okrajni glavar v Celju, gospod dr. Pavel Wagner, je dne 20. decembra 1894 pod štev. 351 praes. vzel na protokol kazensko ovadbo podučitelja v Vojniku Riharda Kokota. Vsebina te ovadbe je ta-le: »Dne 2. decembra l. l. se je sešlo več vojniških rodbin v gostilnici Vrečarja ml. na zabavo, katero je Vrečar priredil za svoj god. Koncem zabave, ko so se že nekaterniki odpravljali na odhod, je on (Kokot) napil Nj. Veličanstvu cesarju. Koj potem, ko je izrekel napitnico in je godba zasvirala cesarsko himno, je čul iz sosedne sobe, v kateri sta med drugimi bila ves večer vojniški orožniki postaji dodeljena orožnika Anušek in Serp, klic Aleksander. Z ozirom na slovansko-rusofilsko mišljenje v sosedni sobi navzočih oseb, katerih mišljenje je v Vojniku sploh znano, ne izvzemši obeh orožnikov, moral je (Kokot) domnevati, da je kdo iz navzočnikov napil carju Aleksandru. Razburjen vsled te malo patrijotične dogodbe je šel v dotično sobo, da izve, kdo je carju Aleksandru napil. Tega ni mogel izvedeti, pač pa je videl, da imenovana orožnika med sviranjem cesarske pesmi, oziroma vzlic izrečeni napitnici na Nj. Veličanstvo cesarja nista ustala in se odkrila. To mu je dalo povod, da jima je rekel, da bi kot cesarjeva služabnika pač lahko ustala in se odkrila, na kar mu je orožnik Anušek smeje se ironično rekel: po buči! —

Ta kazenska ovadba, s katero se c. kr. orožnika Benjamin Anušek in Fran Serp dolžita hudodelstva razžaljenja Veličanstva, se je odstopila predpostavljenu ces. kr. orožniškemu zapovedništvu. Preiskava, katero je začelo in dognalo to zapovedništvo, je dokazala popolno neresničnost teh navedb. Po izpovedi cele vrste prič se je namreč dokazalo, da Kokot cesarju sploh še napil ni in se je pokazalo, da to, kar je navedel Kokot, je od konca do kraja izmišljeno, zaradi česar je c. kr.

državno pravdnništvo v Celju obtožilo Riharda Kokota hudodelstva obrekovanja.

Rečeno kazensko ovadbo je gosp. dr. Pavel Wagner sam sestavil in spisal. V ovadbi se bere: »prišel« je učitelj Kokot in sledeče ovadil. Pri glavni obravnavi, vršivši se proti Rihardu Kokotu, pa je ta predložil pozivnico c. kr. okrajnega glavarja, rekši, da ga je okrajni glavar s to pozivnico citiral, naj pride delat kazensko ovadbo. Rekel je, da dolžitve o slovansko-rusofilskem mišljenju vojniške družbe, uštevši oba orožnika, ni sam izrekel, nego da je to storil c. kr. okr. glavar in ko se je on, Kokot, branil to podpisati, se je dr. Pavel Wagner razburil in tako nanj upil, da se je prestrašil in se končno uklonil volji c. kr. okrajnega glavarja.

Temu postopanju c. kr. okrajnega glavarja celjskega ni primere. Jeden c. kr. okrajni glavar uprizori proti c. kr. orožnikom kazensko ovadbo zaradi hudodelstva žaljenja Veličanstva, katera ovadba se izkaže kot od konca do kraja povsem izmišljena; jeden c. kr. okrajni glavar dolži cesarju zvesto prebivalstvo in celo c. kr. orožnike, ne da bi imel za to kak povod, slovansko-rusofilskega torej protiaustrijskega in nepatrijotičnega mišljenja.

Naravno je, da je to postopanje c. kr. okr. glavarja v Celju močno vznemirilo prebivalstvo celjskega političnega okoliša, kar je podpisance napotilo vprašati Nj. ekscelenco gospoda ministra notranjih del: 1. Hoče-li Nj. ekscelenca zaradi te dogodbe začeti strogo preiskavo proti c. kr. okrajnemu glavarju dr. Pavlu Wagnerju? 2. Kaj misli Nj. ekscelenca storiti, da dobé od c. kr. okrajnega glavarja v svojih patrijotičnih čutilih globoko užaljena vojniška družba in zaradi žaljenja Veličanstva ovajena c. kr. orožnika zadoščenje in da se tako počenjanje rečenega c. kr. uradnika za bodočnost prepreči?

Cerkvene zadeve.

Prelat Fran Kosar.

(Dalje.)

»Katoliška cerkev je največja dobrotnica države. Ona stoji nad osebami, stanovi in narodi, ne zato, da jih zatira, nego da jih drži, brani in varuje. Država javni red vzdržuje. Zato treba državi neobhodno zunanje od vladarja in od podložnih popolnoma neodvisne in sicer duhovne oblasti, ki ima višjo, nadzemeljsko oblast in pravico, nevarne strasti krotiti — ubogati je namreč težko, vladati pa nevarno — vladarju pravično vladanje, podložnim pa voljno pokorščino zaukazati, in sicer z veljavo, kateri se treba vladarjem in podložnim z enakim spoštovanjem klanjati.« . . .

»Črez to resnico se pred vsem radujte vi mogočni vladarji zemlje, in dajte Bogu glasno zahvalo. Ne bojte se katoliške cerkve, ampak na široko jej odprite vrata, kadar se mejam vaših držav bliža ter ustopiti tirja; kajti ne pride kot sovražnica vaša, temveč kot vaša najboljša prijateljica in največja dobrotnica, nam noseča v bogatem krilu najzlahtnejše darove česčenja, ljubezni, zvestobe in pokorščine vaših podložnikov.« . . .

»Kakor vaši vladarji, radujte se tudi vi, njih podložniki, prihoda katoliške cerkve. Spoštljivo jo sprejmite tudi vi kot mater, in z zaupanjem se zatecite pod njeno krilo, kot pod krilo svoje najmogočnejše varhinja, kajti ona bliža se tudi vam kot vaša največja dobrotnica. Ne bo namreč le kar vas učila dolžnostij do vladarjev, nego učila bo tudi vladarje, in sicer v božjem imenu, kakšne dolžnosti da imajo do vas, in bo krepko branila